

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
проведення підготовчих курсів для вступу до закладів вищої освіти
та ЗНО/НМТ
з предмету «УКРАЇНСЬКА МОВА»

Голова циклової комісії соціальної роботи, фізичної реабілітації та фундаментальних дисциплін

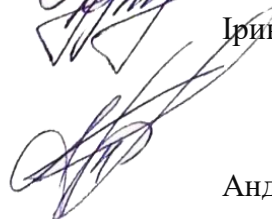
Валентина ЗАГАЛЕВИЧ

В. о. директора ВСП «Кам'янець-Подільський фаховий коледж» НРЗВО «КПДІ»

Ірина ГАРБАРЕЦЬ

Керівник навчально-методичного і наукового відділу НРЗВО «КПДІ»

Андрій ТИМКІВ

Програма підготовчих курсів для вступу до закладів вищої освіти та ЗНО з предмету «УКРАЇНСЬКА МОВА»

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2022 р.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: ГАРБАРЕЦЬ Ірина Алініївна, в.о. директора ВСП Кам'янець-Подільський фаховий коледж НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», КОЗАК Раїса Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент, викладач української мови ВСП Кам'янець-Подільський фаховий коледж НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму освітніх курсів з *української мови* для слухачів на основі повної загальної середньої освіти щодо здобуття освітнього ступеня бакалавра у закладах вищої освіти складена на основі типових програм зовнішнього незалежного оцінювання з *української мови* (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 р № 696).

Мета освітніх курсів з української мови: підготовка до складання ЗНО (НМТ).

Завдання освітніх курсів з української мови: оцінювання знань і вмінь вступників про:

- певний розвиток передусім мовленнєвої компетенції учнів (рівень стандарту);
- істотне поглиблення їхньої мовної і мовленнєвої компетенцій (академічний рівень);
- різнобічне поглиблене вивчення мови й розвиток мовлення з метою підготовки учня до здобуття професії філологічного профілю;
- виховання свідомого прагнення до вивчення української мови;
- вироблення у слухачів компетенцій комунікативно виправдано користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях;
- ознайомлення з мовною системою як основою для формування мовних умінь і навичок – орфоепічних, граматичних, лексичних, правописних, стилістичних;
- формування духовного світу слухачів, цілісних світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтирів, тобто прилучення через мову до культурних надбань українського народу і людства в цілому.

Програма підготовчих курсів розділена на 7 тематичних блоків:

- ✓ Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія.
- ✓ Лексикологія. Фразеологія.
- ✓ Будова слова. Словотвір.
- ✓ Морфологія.
- ✓ Синтаксис.
- ✓ Стилїстика.
- ✓ Розвиток мовлення.

Загальна тривалість курсу 120 годин (4 кредити), розподіл на самостійні та аудиторні наведені в таблиці 1.

№ п/п	Назва курсу	Тривалість курсу/ кількість годин					
		2 місяці/ 120 год		3 місяці/ 120 год		6 місяців/ 120 год	
		з них		з них		з них	
		аудиторні заняття	самостійне вивчення	аудиторні заняття	самостійне вивчення	аудиторні заняття	самостійне вивчення

1	Українська мова	32	88	48	72	96	24
---	-----------------	----	----	----	----	----	----

**I. ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВЧИХ КУРСІВ З
«УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»**

№	Назва теми	Всього годин
1	Вступ. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія.	12
2	Лексикологія. Фразеологія.	10
3	Будова слова. Словотвір.	8
4	Морфологія.	38
5	Синтаксис.	28
6	Стилістика.	4
7	Розвиток мовлення.	8
	<i>Всього</i>	108
	<i>Підсумковий контроль. Тестування.</i>	12
	<i>РАЗОМ</i>	120

II. ЗМІСТ ПІДГОТОВЧИХ КУРСІВ З «УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»

**ПРОГРАМА
ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ,
здобутих на основі повної загальної середньої освіти**

УКРАЇНСЬКА МОВА

Назва розділу	Зміст мовного матеріалу	Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія	Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування <i>у-в, і-й</i> . Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення <i>йо, ьо</i> . Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис <i>н</i> та <i>ни</i> у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови	<i>Учасник (учасниця) ЗНО повинен (повинна) вміти:</i> Розташовувати слова за алфавітом; наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм (згідно з додатком); визначати звукове значення букв у словах; розпізнавати явища уподібнення й спрощення приголосних звуків, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування <i>у-в, і-й</i> , розпізнавати вивчені орфограми; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила
2. Лексикологія. Фразеологія	Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми	Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні; знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів за значенням (омоніми, синоніми, антоніми, пароніми); пояснювати значення фразеологізмів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні
3. Будова слова. Словотвір	Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова	Визначати значущі частини й закінчення слова; розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні

<p>4. Морфологія 4.1. Іменник</p>	<p>Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань <i>пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно</i> і под.)</p>	<p>Розпізнавати іменники; визначати належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням, уживаністю в мовленні; правильно відмінювати іменники, відрізнити правильні форми іменників від помилкових; використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їхніми виражальними можливостями</p>
<p>4.2. Прикметник</p>	<p>Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників</p>	<p>Розпізнавати й відмінювати прикметники; визначати розряди прикметників за значенням; утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників; відрізнити правильні форми прикметників від помилкових</p>
<p>4.3. Числівник</p>	<p>Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат</p>	<p>Розпізнавати й відмінювати числівники; відрізнити правильні форми числівників від помилкових; правильно використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками; правильно утворювати форми числівників для позначення часу й дат</p>
<p>4.4. Займенник</p>	<p>Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників</p>	<p>Розпізнавати й відмінювати займенники; відрізнити правильні форми займенників від помилкових, правильно використовувати їх у мовленні; правильно писати неозначені й заперечні займенники</p>

4.5. Дієслово	<p>Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на <i>-но, -то</i>). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.</p>	<p>Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, безособове дієслово; визначати види, часи й способи дієслів; відрізняти правильні форми дієслів від помилкових; правильно писати особові закінчення дієслів.</p>
	<p>Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на <i>-но, -то</i>.</p>	<p>Розпізнавати дієприкметники (зокрема відрізняти їх від дієприслівників), визначати їхні морфологічні ознаки й синтаксичну роль; відрізняти правильні форми дієприкметників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати дієприкметники, дієприкметникові звороти та безособові форми на <i>-но, -то</i> в мовленні. Розпізнавати дієприслівники, визначати їхні морфологічні ознаки, синтаксичну роль; відрізняти правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами</p>
	<p>Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот</p>	

4.6. Прислівник	Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу	Розпізнавати прислівники, визначати їхню синтаксичну роль, ступені порівняння прислівників; відрізнити правильні форми ступенів порівняння прислівників від помилкових; правильно писати прислівники й сполучення прислівникового типу; добирати й комунікативно доцільно використовувати прислівники в мовленні
4.7. Службові частини мови	Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.	Розпізнавати прийменники, визначати їхні морфологічні ознаки; правильно й комунікативно доцільно використовувати прийменники в мовленні.
	Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови. Частка як службова частина мови. Правопис часток	Розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою; відрізнити сполучники від інших співзвучних частин мови; правильно й комунікативно доцільно використовувати сполучники в мовленні. Розпізнавати частки; правильно писати частки
4.8. Вигук	Вигук як частина мови. Правопис вигуків	Розпізнавати вигуки й правильно їх писати
5. Синтаксис 5.1. Словосполучення.	Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення	Розрізнити словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення
5.2. Речення	Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів	Розрізнити речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за будовою, складом граматичної основи, за наявністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення)

	(однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення)	
5.2.1. Просте двоскладне речення	Підмет. і присудок. як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком	Визначати структуру простого двоскладного речення, особливості зв'язку між підметом і присудком; правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення. Правильно вживати тире між підметом і присудком
5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні	Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот	Розпізнавати види другорядних членів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні
5.2.3. Односкладні речення	Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні)	Розпізнавати типи односкладних речень, визначати особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні
5.2.4. Просте ускладнене речення	Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки — непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні	Розпізнавати просте речення з однорідними членами; звертаннями; вставними словами, словосполученнями й реченнями; відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості таких речень у мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них
5.2.5. Складне речення	Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення	Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями; добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті
5.2.5.1. Складносурядне речення	Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні	Розпізнавати складносурядні речення; комунікативно доцільно використовувати їхні виражальні можливості в мовленні; правильно розставляти розділові знаки в складносурядному реченні

5.2.5.2. Складнопірядне речення	Складнопірядне речення, його будова. Головна й пірядна частини. Пірядні сполучники й сполучні, слова як засоби зв'язку в складнопірядному реченні. Основні види пірядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопірядні речення з кількома пірядними, розділові знаки в них	Розпізнавати складнопірядні речення, визначати їхню будову, зокрема складнопірядних речень з кількома пірядними; визначати основні види пірядних частин, типи складнопірядних речень за характером зв'язку між частинами; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості складнопірядних речень різних типів у процесі спілкування; правильно розставляти розділові знаки в складнопірядному реченні
5.2.5.3. Безсполучникове складне речення	Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.	Розпізнавати безсполучникові складні речення; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них
5.2.5.4. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку	Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому	Розпізнавати складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості речень цього типу в мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них
5.3. Способи відтворення чужого мовлення	Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом	Замінювати пряму мову непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати; правильно вживати розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом
6. Стилїстика	Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції	Розпізнавати стилї мовлення, визначати особливості кожного з них; користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування
7. Розвиток мовлення	Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна	Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне; критично оцінювати прочитане; аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів;

	<p>послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість; інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів</p>	<p>будувати письмове висловлення, логічно викладаючи зміст, підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, вибраному стилю та типу мовлення, досягати визначеної комунікативної мети; формулювати, добирати доречні аргументи й приклади, робити висновок, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію чи обставини; правильно структурувати текст, використовуючи відповідні мовленнєві звороти; знаходити й виправляти помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень, спираючись на засвоєні знання</p>
--	--	--

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела інформації:

1. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2018. 208 с.: іл.
2. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2019. 208 с.: іл.
3. Антонюк Т. М. Українська мова: навчальний посібник для студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації. Чернівці: ДрукАрт, 2014. 344 с.
4. Глазова О. П. Українська мова. Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. (Рівень стандарту). Київ: Ранок, 2018. 224 с.
5. Глазова О. П. Українська мова. Підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. (Рівень стандарту). Київ: Ранок, 2018. 224 с.
6. Заболотний О., Заболотний В. Українська мова. Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. (Рівень стандарту). Київ: Генеза, 2019. 192 с.
7. Омельчук С. А. Практикум з правопису української мови: система дослідницьких вправ: навчальний посібник. Київ: Грамота, 2015. 224 с.
8. Плющ М. Я., Тихоша В. І., Караман С. О., Караман О. В. Українська мова: підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою: профільний рівень. Київ: Освіта, 2015. 416 с.
9. Шевчук С. В. Українська мова. Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. (Рівень стандарту). Київ: Перун, 2018. 256 с.

Допоміжні джерела інформації:

1. Береза Т. Скажи мені українською. Львів: Априорі, 2019. 456 с.
2. Блажко М., Омельчук С. Правописний практикум з української мови. Київ: Грамота, 2020. 224 с.
3. Вокальчук Г., Мойсієнко В. Сучасна українська літературна мова. Вправи. Завдання. За творами Т. Г. Шевченка. Київ: Альма-матер, 2016. 224 с.
4. Головащук С. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. Київ: Либідь, 1995.
5. Дубчак О. Чути українською. Київ: Віхола, 2020. 192 с.

6. Колібаба Л., Фурса В. Словник дієслівного керування. Київ: Либідь, 2017. 656 с.
7. Сербенська О. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитися і правильно говорити. Львів: Априорі, 2017. 304 с.
8. Український тлумачний словник за редакцією В. Бусела. Ірпінь: Перун, 2016. 1696 с.
9. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. Київ: Освіта, 2007.

Інформаційні ресурси:

1. Український правопис. Нова редакція. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
2. Програма Міністерства освіти і науки України «Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. 10-11 класи. РІВЕНЬ СТАНДАРТУ», 2017р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
3. Словник фразеологізмів української мови. URL: <https://cutt.ly/Cn4dNqf>
4. Український лінгвістичний портал. URL: <https://slovnyk.ua>